

Sestā nodaļa.

Trīsvienības doktrīnas izskaidrojums - ortodoksija un ne-ortodoksija.

Ceturtajā nodaļā mēs atzīmējam, ka doktrīna par trīsvienību ir tikai izdomāta (netieša) doktrīna, tas ir, tā nav skaidri izteikta Svētajos Rakstos. Pat trīsvienības aizstāvji uzskata, ka tas ir neizbēgams secinājums visam tam, ko Bībele saka par trim Dieva personām. Pats par sevi saprotams, ka anti-trinitāristi domā savādāk.

Tagad mums jāveic Trīsvienības doktrīnas analīze. Tā atklās tās pamatprincipus. To darot, mēs redzēsim, ka šai mācībai ir vairāk nekā viena versija. Tomēr trīsvienības princips, kas nozīmē trīsvienības būtību, visās versijās ir viens un tas pats - pretējā gadījumā tā nebūtu doktrīna par trīsvienību.

Kristietību caurvij divi galvenie trīsvienības uzskatu virzieni. Viens no tiem ir pazīstams kā pareizticīgais (ortodoksālais), un otrs ir versija, pie kuras pieturās gan SDA baznīca, gan dažādas evaņģēliskās konfesijas. Galu galā ticības Dievam kā trīsvienībai izraisītās sekas - tas ir, kā trīsvienības doktrīna ietekmē citas Bībeles mācības – ir tieši tādas pašas. Tie ir tikai divu dažādu maršrutu izmantošanas gadījumi, lai sasniegtu vienu un to pašu galamērķi.

Ortodoksālais trinitārisms.

Šajā pētījumā termins "ortodoksālais trinitārisms" tiek lietots, lai apzīmētu sākotnējo Trīsvienības doktrīnu. Šis ir formulējums, kas galu galā tika pieņemts otrajā kristīgajā ekumeniskajā koncilā, kurš notika Konstantinopolē mūsu ēras 381. gadā, ar mērķi, lai izskaidrotu, kā Dievs pastāv. Tas bija tad, kad tika paziņots, ka Tēvs, Dēls un Svētais Gars dzīvo vienā būtībā. Teoloģiski runājot, šī substances vienotība ir pazīstama kā vienbūtība, kura pēc trinitāristu domām, ir viena Dieva būtne. Tās izskaidrojumu var atrast interneta enciklopēdijā "Wikipedia".

Tajā teikts: ... - "Vienbūtība" apraksta attiecības starp trim kristīgās Trīsvienības dievišķajām personām un nozīmē, ka Dievs Tēvs, Dievs Dēls un Dievs Svētais Gars ir "no vienas būtnes" tādā nozīmē, ka Dēls ir "dzimis" "pirms visiem laikmetiem" vai "mūžīgi dzimst" no paša Tēva būtnes, no kuras mūžīgi "izplūst" arī Gars." ([Wikipedia online encyclopedia, "Consubstantiality"](#))

Šajā pašā ortodoksijā ietilpst arī pārliecība, ka Dēls ir dzimis ne tikai no Dieva Tēva, bet arī ir mūžīgi dzimstošs (no nepārtraukta avota) ar nepārtraukti darbojošos Svēto Garu.

Ir dažādi uzskati par Svētā Gara izcelsmi. Daži apgalvo, ka Svētais Gars nāk gan no Tēva, gan no Dēla, bet citi saka, ka šī izcelsme nāk no Tēva caur Dēlu (tas ir pazīstams kā termins - "filioque"). Visas Trīsvienības versijas Svēto Garu vērtē kā dievišķu personu. Ja tas tā nebūtu, tad tas nebūtu trinitārisms. Vairāk par vārdu "personība" vai "persona" mēs runāsim vēlāk šajā pētījumā. Tas nav tik vienkārši, kā varētu šķist no pirmā acu uzmetiena.

Pamata izpratne.

Jebkura virziena trīsvienības pārliecības pamatu izpratne ir ārkārtīgi svarīga. Ja tos nesaprot, tad iebildumi pret Trīsvienības mācību netiks saprasti.

Mēs aplūkosim šos pamatus, izmantojot vairākus dažādu kristiešu autoru paskaidrojumus. Viens no tiem ir H. Maldvins Hjūzs, bet otrs ir vārdā Alfrēds Pasks. Iepriekšējā nodaļā mēs citējām abus šos Metodiskās baznīcas pārstāvjus. Mēs ņemsim vērā arī Oksfordas Universitātes teoloģijas vēstures profesora Alistera Makgrata domas un izmantosim arī Atanāzijas ticības apliecībā teikto. Tas ir "kredo", kurā dažādas kristīgās konfesijas, ieskaitot Romas Katoļu Baznīcu, atspoguļo ortodoksālās Trīsvienības doktrīnas pareizo skatījumu, lai gan šķiet, ka mūsdienās to vairs neizmanto tik bieži kā agrāk. Pa ceļam mēs pieminēsim arī atšķirības ticībā starp ortodoksālo Trīsvienības versiju un pašreizējo SDA baznīcas Trīsvienības versiju. Tas dos mums iespēju daudz ko izpētīt šajā nodaļā.

Trīsvienības pamats - trīs personas vienā Dievā (trīs-vienā).

M. Hjūzs grāmatā "Kristietības pamati" izklāsta, ko viņš uzskata par kristietības pamatprincipiem. Tāds ir Metodista skatījums. Nodaļā, kurā viņš apskata Trīsvienības mācību, viņš jautā: ... - "Ko nozīmē Svētā

Trīsvienība?" (H. Maldvins Hjūzs, M. A., D. D. kristīgie fondi, levads kristīgajā doktrīnā, 137. lpp., Svētās Trīsvienības ceturtais izdevums, 1933. gada jūlijs)

Viņš pats atbild uz šo jautājumu, paziņojot: ... - "No Jaunās Derības mēs uzzinām, ka, - Dievs Tēvs - Dievs Dēls un - Dievs Svētais Gars - ir trīs personas un ir viens Dievs. Šis ir to materiālu kopsavilkums, uz kuriem balstās Trīsvienības doktrīna."(Turpat)

levērojiet šī apgalvojuma daļu par "vienu Dievu". Tas ir ļoti svarīgi. Tas ir Trīsvienības Dievs. Grāmatā ar nosaukumu "Katoļu Ticība", kura, protams, nosaka Romas Katoļu Baznīcas ticību (ticības principus), teikts:

... - "Ir viens Dievs, Debesu un zemes Radītājs, Visaugstākā bezķermeniskā Būtne, kura pastāv pati par sevi un ir bezgalīga visos slēptajos atribūtos un pilnībās, piemēram, Svētumā, Spēkā, Gudrībā, Taisnībā, Žēlsirdībā un Patiesībā. Viņš vienmēr bija, ir un vienmēr būs. Viņš ir visur klāt, zina un redz visas lietas, pat mūsu slepenākās domas. Attiecībā uz šo dziļo noslēpumu katoļi uzskata, ka vienā Dievā ir trīs personas; Tēvs, Dēls un Svētais Gars." (Rev. Joseph Faa Di Bruno, DD, Catholic Belief, page 1, "A short and simple exposition of Catholic doctrine", thirtieth edition, 1884)

Kā mēs tagad redzam, šīs ir trīs personas vienā Dievā, ko Hjūzs pieminēja iepriekš. Tajā pašā lappusē tiek runāts par Trīsvienības doktrīnu: ... - "Tas ir dziļš noslēpums, ko mums atklājis Dievs." (turpat)

Ar "mums" parasti saprot pašu draudzi, nevis katoļus kā indivīdus.

Turpinājumā lasām: ... - "...vienā Dievā ir trīs personas; Tēvs, Dēls un Svētais Gars; patiešām atšķirīgi viens no otra un vienādi mūžībā, varā, bezgalībā un visās pārējās pilnībās; jo visām trim personām ir viena un tā pati Dievišķā daba." (Turpat)

Šajā vienā paziņojumā ir ietverta trīsvienības būtība. Tās ir "trīs personas", kurām piemīt un eksistē "viena un tā pati" būtība vai esība (trīsvienība un vienotība). Trīsvienības būtība ir, ka trīs bija "mūžībā vienādi", kas nozīmē, ka neviens no trim nepastāvēja pirms pārējiem diviem. Kā mēs atzīmējam iepriekšējā nodaļā, bez kāda no šiem principiem nevar būt Trīsvienības doktrīna. Citiem vārdiem sakot, ja cilvēks netic kādam no šiem Trīsvienības principiem, tad viņš vai viņa nav trīsvienīgs. Tas notiek neatkarīgi no tā, kam vēl jūs varat ticēt. Šī ticība trīsvienībai tiek izskaidrota: ... - "Būtu pretruna apgalvot, ka ir trīs Dievi un viens Dievs, vai ka ir trīs Personas un viena Persona; taču nav pretrunu, apgalvojot, ka Dievs ir viens pēc būtības un trīs personās." (Turpat, 1. un 2. lpp.)

Tas ir viennozīmīgs trīsvienības būtības skaidrojums. Autors otrajā lappusē secina: ... - "Mēs nevaram saprast, kā katra no trim personām var būt Dievs, un tomēr ir tikai viens Dievs." (turpat)

Septītās Dienas Adventistu Trīsvienīgais Dievs.

No iepriekš minētā mēs esam redzējuši, kā Trīsvienības doktrīna tiek izteikta ortodoksijā. Tās bija metodisma un katolicisma redzējums. Tagad mēs redzēsim, ka tā pati trīsvienības būtība ir arī SDA oficiālā pārliecība. Šodienas oficiālajā SDA baznīcas fundamentālo uzskatu publikācijā ir teikts: ... - "Ir viens Dievs: Tēvs, Dēls un Svētais Gars, trīs līdzvērtīgu Personu savienība." (SDA uzskata ... Bībeles 27 pamatmācību izklāsts, 16. lpp.)

Turpinājumā tā apraksta šī "viena Dieva" vienotību (trīsvienību), paskaidrojot: ... - "Dievs ir nemirstīgs, visspēcīgāks, visu zinošs un pāri visam, vienmēr klātesošs. Viņš ir bezgalīgs un sniedz pāri cilvēciskajai sapratnei, tomēr mēs Viņu pazīstam caur Viņa pašatklāsmi. Viņš ir mūžīgi cienīgs, lai Viņu pielūgtu, godātu un lai Viņam kalpotu visa radība."(turpat).

Šeit oficiāli izteikta pašreizējā (citāts no 2008.gada) izpratne par SDA Dievu. Tieši to pašu saka pareizticīgie (ortodoksālie) trinitāristi (skat. Iepriekš), vismaz attiecībā uz trīsvienības būtību. Lieta ir tāda, ka Dievā ir trīs personas, un viņi kopā veido "vienu Dievu". Ievērojiet, ka teikts, ka šī trīsvienības (trīs-vienā) Dieva ("viens Dievs") vienotība ir nemirstīga. Tas atkal ir tieši tas, kas ir raksturīgs katoļticībai, kā arī jebkurai citai konfesijai, kas ievēro Trīsvienības mācību (vai jebkuru tās versiju).

Šeit pašreizējā SDA teoloģija saskan ar ortodoksālo trīsvienību. Tie ir paši pamati. Tas ir tāpēc, ka viņi kā konfesija uzstāj, ka katra no trim personām eksistē vienā un tajā pašā Dieva būtībā, tas nozīmē, ka visas trīs dievišķās personas veido vienu Dieva trīsvienības struktūru (vai vienu Dievu, vai viena Dieva nedalāmu būtību). Tas ir viens no viņu Trīsvienības doktrīnas aspektiem, kas padara to par patiesu Trīsvienību. Bez

atziņās, ka trīs personas pieder vienai Dieva būtnei (tas ir, kopā tās veido vienu Dievu), kā arī, ka šīs trīs ir mūžīgas, šī nebūtu doktrīna par trīsvienību. Citiem vārdiem sakot - un cik tālu tas attiecas uz trīsvienības būtību - šis SDA ticības apliecinājums precīzi atbilst ortodoksālajai trīsvienības ticības apliecībai. Ir ļoti svarīgi to atcerēties.

Pavisam nesen (2008. gada jūlijā) SDA Bībeles pētījumu institūta biļetens "Pārdomas" definēja mūsu oficiālo pašreizējo izpratni par Trīsvienības doktrīnu. Tas notika SDA Bībeles pētījumu institūta direktora vietnieka Ekhardta Millera Bībeles pētījuma formātā.

Zem virsraksta Viens Dievs un trīs personas viņš rakstīja: ... - "Ir tikai viens Dievs (5. Mozus 6: 4), bet Tēvu, Dēlu un Svēto Garu sauc par Dievu (Mateja 27:46; Jāņa 20:28: Apustuļu darbi 5: 3 -4). Tāpēc mēs nepielūdzam trīs Dievus, bet gan vienu Dievu, kurš izpaužas trīs "personās". Šīm trim personām ir viena nedalāma daba." (Eckehardt Müller, Biblical Research Institute, Reflection Fact Sheet, 2008. gada jūlijs, 9. lpp., "Rakstu piemērošana - Bībeles studijas")

Parastais pamatojums par trīsvienību. Tas pārsniedz to, ko Dievs ir atklājis Rakstos, taču bez tā (šīs vienas būtības pamatojuma) nebūtu tādas lietas kā Trīsvienības doktrīna, vismaz ne tādā formātā, kā tas šodien ir vispārzināms. Millers vēl teica: ... - "Katra Dievišķā persona pēc būtības un dabas ir Dievs, un katrā no tiem mājā Dievišķā pilnība. No otras puses, katra Dieva persona ir nesaraujami saistīta ar pārējām divām." (Turpat)

Kas attiecas uz Evaņģēliju, šai mācībai, kur katra no trim personām ir „nesaraujami saistīta ar pārējām divām”, ir briesmīgas sekas. Tas notiek tāpēc, ka tas noliedz iespēju, ka dievišķais Dieva Dēls, lai arī Viņš bija iemiesojies, tomēr varētu grēkot un tādējādi pazust (ja būtu grēkojis). Šis noliegums laupa Evaņģēlijā to risku, ko gan Tēvs, gan Dēls uzņemas Pestīšanas plāna realizācijā. Tas savukārt lielā mērā aizēno Dieva mīlestību pret kritušo cilvēci. Tas aizēno faktu, ka, cenšoties glābt cilvēci no grēka, Dievs bija ar mieru ļaut (Viņš riskēja pazaudēt Savu Dēlu), lai viņa paša Dēla eksistence tiktu pārtraukta (kā mēs teiktu katrs par savu dēlu - mana paša miesa un asinis). Tas būs sīkāk aprakstīts šī pētījuma trīspadsmītajā nodaļā. Šīs nodaļas nosaukums ir Evaņģēlija spēks (bezgalīgs risks, bezgalīgs upuris, bezgalīga mīlestība).

Millers turpināja: ... - "Mēs neticam trim Dieviem, bet vienam Dievam trijās personās. Šajā vienā būtībā (substancē) ietilpst trīs personības. Dievišķajā vienotībā ir trīs līdzmūžīgas un līdzvērtīgas personas, kuras, kaut arī ir atšķirīgas, ir viens nedalīts Dievs." (Turpat)

Pievērsiet īpašu uzmanību Millera pēdējiem vārdiem. Viņš saka, ka "trīs mūžīgas un vienlīdzīgas personības ... ir viens nedalīts Dievs". Tāda ir vienas būtības Dieva pamata izpratne. Tieši šis pamatojums vedina uz pārliecību, ka dievišķais Kristus, pat ja viņš būtu grēkojis, tomēr nevarētu zaudēt savu mūžīgo eksistenci. Daži trīsvienību pārstāvji pat uzskata, ka Kristus dievišķums nepieļāva nekādu iespēju grēkot (kas, kā mēs zinām, nav taisnība) (skat. Ebrejiem 4:15). Tās ir trīsvienības doktrīnas dažādās variācijas.

Normans Geislers rakstā "Trīsvienības modelis", kuru atradu internetā, rakstīja: ... - "Sakot, ka Dievam ir viena būtība un trīs personas, tas nozīmē, ka viņam ir viena "Kas" un trīs "Kādi". Katram no trim „Kādiem” (personām) ir viens un tas pats „Kas” (būtība). Tātad, Dievs ir būtības vienība ar daudzām personībām. Visas personas ir atšķirīgas, taču viņiem ir kopīgs raksturs. Dievs pēc būtības ir viens. Vienotība savā būtībā (kas ir Dievs) un plurālisms Dieva personās (kā viņi savā starpā uztur attiecības)." (Dr. Normans Geislers, 2000. gada 6. augusts. Trīsvienība - otrā daļa, Trīsvienības filozofiskā aizstāvība.)

Zem virsraksta "Dažas Trīsvienības ilustrācijas" viņš arī teica, ka, lai gan neviena Trīsvienības analogija nav perfekta, dažas ir labākas par citām, viņš izsaka domu, ka: ... - "Trīsvienība nav kā ķēde ar trim saitēm, kur tās daļas ir trīs atsevišķas un atdalāmas. Bet Dievs nav ne atsevišķs, ne atdalāms. Dievs arī neizskatās pēc aktiera, kurš izrādē spēlē trīs dažādas lomas. Jo Dievs vienlaikus ir trīs personas, nevis viena aktiera spēlētas trīs secīgas lomas. Dievs arī nav tāds kā trīs ūdens stāvokļi: ciets, šķidrums un gāzveida. Galu galā ūdens parasti nav visos trīs stāvokļos vienlaikus, bet Dievs vienmēr ir trīs personas vienlaikus." (Turpat)

Dieva būtība nav sadalāma.

Tas bija 1939. gadā, kad Trīsvienības doktrīna jau bija iekļuvusi SDA, "Australasian Record" žurnāla rakstā (autors nav citēts, tāpēc, iespējams, tas bija redaktors Rubens E. Hare) bija teikts: ... - "Viens no Bībeles noslēpumiem ir, ka viņa māca, ka Dievs ir Trīsvienība. Ir viens Dievs, un tomēr Viņš pastāv trīs personās. Tas nenozīmē, ka Dievs ir viens un trīs tajā pašā nozīmē vienlaicīgi, kas nav iespējams. Dievs ir viens

attiecībā uz būtību vai dabu, bet trīs personās." ([Australasian Record, 1939. gada 23. janvāris, Trīsvienības noslēpums](#))

Šādi izteikumi nebija dzirdami Elenas Vaitas kalpošanas laikā, kad SDA baznīca joprojām bija ne-trinitāra konfesija. Bet jau 1939. gadā tas bija kļuvis ikdienišķs. Būtībā SDA Trīsvienības mācība sakrīt ar Atanāzijas ticības apliecību. Ticības apliecībā arī ir teikts: ... - "Nav personu sajaukšanās, nav būtības dalīšanās". ([Atanāziešu ticības apliecība](#))

Vestminsteras grēksūdzē ir apkopota pareizticīgās Trīsvienības doktrīna:... - "Dievības vienībā ir trīs personas, kas sastāv no vienas būtības, spēka un mūžības: Dievs Tēvs, Dievs Dēls un Dievs Svētais Gars. Tēvs ir ne no viena, nedz dzimis, nedz ar turpinājumu; Dēls ir mūžīgi dzimstošs no Tēva; Svētais Gars mūžīgi izrietošs no Tēva un Dēla." ([Vestminsteras ticības apliecība \(2: 3\)](#))

Vēlreiz pievērsiet īpašu uzmanību ("vienas būtības") vienotībai. Tas ir ļoti svarīgi. Tā ir pats trīsvienības pamats.

Trīs dievišķas personības, bet tikai viens Dievs.

Maldvins Hjūzs, skaidrojot Trīsvienības doktrīnu, turpināja: ... - "Šī doktrīna nav tikai spekulāciju rezultāts. Tas ir mēģinājums taisnīgi izturēties pret Jaunajā Derībā ierakstītajiem faktiem, proti, ka Dievs ir sevi atklājis kā Tēvu, Dēlu un Svēto Garu." ([H. Maldvins Hjūzs, M.A., D.D. Kristīgie fondi, Ievads kristīgajā doktrīnā, 137. lpp., Ceturtais izdevums, 1933. gada jūlijs](#))

To saka pārliecinošais vairākums patiesās Trīsvienības piekritēju, taču, apgalvojot, ka Trīsvienības doktrīna nebija "tikai spekulācija", Hjūzs atzīst, ka tajā ir zināms daudzums spekulāciju. Viņš arī saka, ka šāda veida pārdomas ir neizbēgams rezultāts ticībai visam, ko Svētie Raksti saka par Dieva personām. Lielākā daļa trinitāristu piekristu šādai argumentācijai.

Hjūzs apgalvo, ka Trīsvienības doktrīna tiek skaidrota ar "faktiem". Citiem vārdiem sakot, tas, ko Svētie Raksti saka par trim Dieva izpausmēm, liek spriest, ka Dievs ir trīsvienība. Tas notiek pat tad, ja tas nav izteikts Rakstos. Tomēr tās joprojām ir spekulācijas. Tad viņš piebilst: ... - "Kad šie fakti tika pieņemti, Baznīcai bija pienākums vai nu izstrādāt Trīsvienības doktrīnu par Dievu, vai arī pieņemt triteismu (tas ir, ticību trim dieviem). Bet kristietība ir monoteistiska; tāpēc Baznīca izstrādāja Trīsvienības doktrīnu, lai aizstāvētu savu monoteismu." ([Turpat](#))

Šāda veida apgalvojums pārspīlē faktus. Tas ir tāpēc, ka "fakti" par Dievu Tēvu, Dēlu Kristu un Svēto Garu bija labi zināmi apustuļiem, taču viņi nekad nejutās "ierobežoti" (spiesti) mēģināt formulēt jebkādu Trīsvienības mācību. Viņi sludināja Svētos Rakstus bez spekulatīviem trīsvienības pārspīlējumiem. Jāsaka arī tas, ka viņi nemācīja triteismu (trīs dievus).

Trīsvienības problēma sākās, kad pirmo reizi mēģināja konstruēt sistemātisku Dieva teoloģiju. Lai izveidotu doktrīnu par trīsvienību, bija jāpārsniedz tas, ko Dievs atklāja Rakstos. Tas vainagojās 4. gadsimtā. Tas bija laiks, kad Aleksandrijas bīskaps mēģināja izskaidrot Kristu ar Trīsvienību. Viens no viņa prezbitēriem, proti, tieši Ārijs, iebilda pret to. Tas izraisīja kristietībā plašas diskusijas, kas vienā vai otrā veidā turpinās arī šodien. Nākamajās trīs nodaļās mēs sīkāk aplūkosim šos Trīsvienības stāstu aspektus.

Nākamajā savas grāmatas lappusē Hjūzs saka, ka Jaunā Derība parāda skaidru saikni starp trim Dieva personām. Kā paskaidrojumu viņš saka: ... - "Dēls ir Tēva Dēls, un Gars ir Tēva un Dēla Gars. Dažreiz visi trīs tiek minēti kopā, kā Mat. 28:19." ([Turpat, 138. lpp.](#))

Tas ir tieši tas pats, ko teica SDA Pionieri, lai gan viņi to neatzina Trīsvienības mācības ietvaros. Pašreizējā (2008. gads) SDA teoloģija to nemaz neatzīst. Pie šīs domas mēs atgriezīsimies vēlāk. Trīsvienības doktrīnas izklāstā Hjūzs turpinājumā saka: ... - "Dievs ir viens. Ir nevis trīs dievi, bet viens. Dievība ir viena Būtne, kas sastāv no trim personām: no Tēva, Dēla un Svētā Gara." ([Turpat, 140. lpp.](#))

Šī ir pamata trinitārā teoloģija (doktrinālais trinitārisms). Ievērojiet uzsvāru uz Dieva "vienu būtni". Tas ir ļoti svarīgi. Tas ir viens Dievs, tas ir, trīs-vienā jeb trīsvienības Dievs ([skat. Iepriekš](#)). Tas ir Trīsvienības strīda kodols. Hjūzs piebilst: ... - "Dēls no Tēva caur mūžīgu dzimšanu, Gars no Tēva un Dēla mūžīgā plūdumā." ([turpat, 140.-141. lpp.](#))

Arī šī ir galvenā trīsvienības ortodoksija, lai gan par Svētā Gara izpausmēm pastāv dažādi uzskati. Tieši šī atšķirība šķīra un zināmā mērā joprojām šķir Rietumu (katolicisma) un Austrumu (pareizticīgo) baznīcas. Tas ir zināms kā polemika par "filiokue". (Filioque (/ x i l i o u k w a I , - k w e i / fil -ee-OH-kwee, -kway, Baznīcas latīņu: [filiokwe]) ir latīņu valodas termins ("un no Dēla"). Pievienots uz sākotnējo Nikajas-Konstantinopoles ticības apliecību (ko parasti dēvē par Nīcenes ticības apliecību) un par kuru bija lielas domstarpības starp Austrumu un Rietumu kristietību, šis termins atsaucas uz Dēlu Jēzu Kristu kā uz Svētā Gara papildu izejas punktu).

Ievērojiet, ka tajā teikts, ka Dēls mūžīgi ir dzimstošs no Tēva. Mūsu Pionieri to nevarēja pieņemt. Tas ir viens no Trīsvienības doktrīnas spekulatīvākajiem apgalvojumiem. Vēlāk, apsverot pašreizējo SDA teoloģiju, mēs atgriezīsimies pie šīs domas. Citā Metodistu kristīgās doktrīnas grāmatā (kuru uzrakstījuši desmit atsevišķi teologi) teikts: ... - "Trīsvienības doktrīna, kas saglabā un precizē Jaunās Derības idejas, uzsver, ka Tēvs, Dēls un Gars, visi ir paties Dievs un ir līdzvērtīgi viens otram; un nekad nav bijis tāds laiks, kad Kristus nebūtu vai Gara nebūtu; un starp šiem trim nav nekādas atšķirības, jo viņi kopā ir viens Dievs." (Alfrēds H. S. Pask. Pieeja kristīgajai doktrīnai, rediģējis Grēvils P. Luiss, BA, BD., 151. lpp., "Dievs, Svētā Trīsvienība")

Atkal ņemiet vērā pamata trinitārismu (trīsvienība un vienotība). Kā saka Pask: "Kopā viņi ir viens Dievs." Tajā pašā rindkopā ir teikts: ... - "Tādējādi Jaunajā Derībā runā par Kristu kā par "izejošu no Tēva", un Nīcenas ticības apliecība saglabā šo ideju frāzē "Vienpiedzimušais Dēls"... kurš ir dzimis no Sava Tēva pirms visām pasaulēm." (Turpat)

Šeit mēs redzam atkal ortodoksālo Trīsvienību. Tas nozīmē, ka Dēls ir dzimis (nāk) no Tēva.

Elenas Vaitas kalpošanas laikā šī bija galvenā SDA teoloģija, bet vienīgi tajā nebija teikts, ka Kristus "mūžīgi" dzimst no Tēva. Tāpēc tika uzskatīts, ka Tēvs ir vecāks par Dēlu (nevis tajā pašā vecumā), tajā pašā laikā SDA noteikti nenoliedza, ka Dēls būtībā ir Dievs (kā pats Dievs). Mēs to ļoti skaidri redzēsīm nākamajās nodaļās. Mūsu Pionieriem Dēla dzimšanas notikums notika tik tālu mūžībā, ka cilvēka prāts to nevar saprast. Patiesībā tas bija gandrīz pirms mūžīgiem laikiem.

Pēc tam Pask turpina paskaidrot, ka apustulis Pāvils, atsaucoties uz Svēto Garu, izmantoja tādas frāzes kā Dieva Gars, Kristus Gars, kā arī Tēva un Dēla Gars. Arī tam ticēja SDA pionieri. Kā Pask paskaidro tālāk: ... - "ticības apliecība to atkal izsaka ar vārdiem: " ... Svētais Gars ... kas izriet no Tēva un Dēla ... "Šis veids, kā paust Dēla atkarību no Tēva un Gara atkarību no abiem, tiek dēvēts par Dēla izcelsmi un Svētā Gara līdzdalību." (turpat)

Kamēr Elena Vaita bija dzīva, līdzvērtīga pārliecība kopumā bija arī SDA, lai gan viņi neizmantoja Trīsvienības doktrīnas galējības.

Mūžīgs un vienlīdzīgs (nav pakļautības trīsvienībā).

Attiecībā uz trīsvienības ortodoksiju Maldvins Hjūzs teica šādi: ... - "Tēvs ir sākotnējais Dievības avots. Dēls ir dzimis no Tēva, un Svētais Gars nāk no Tēva un Dēla. Bet tikai šajā ziņā ir pirmais, otrais vai trešais. Otrās un trešās personas pakļautība nerada būtisku nevienlīdzību, jo visām trim personām ir vienāda būtība. Trīs personas ir mūžīgas un vienlīdzīgas." (H. Maldvins Hjūzs, M. A., D.D. kristīgie fondi, Ievads kristīgajā doktrīnā, 141. – 2. lpp., Ceturtais izdevums, 1933. gada jūlijs)

Tā ir standarta ortodoksālā trīsvienība, taču to nevajadzētu uzskatīt par tādu, kas pārstāv Dēlu kā pakļautu Tēvam (jo Dēlu uzskata par piedzimušu no Tēva). Trīsvienības atbalstītāji uzskata, ka Dieva trīsvienības ietvaros jebkura hipostāzes (personiskās atšķirības) pakļautība citai notiek tikai ekonomiskā nozīmē, tas ir, tikai izpiršanas plāna mērķu dēļ. Pretējā gadījumā - tā viņi saka - visi trīs ir vienādi, visi vienaudži (viena vecuma) un visi ir viens. Citiem vārdiem sakot, Trinitārisma ietvaros Dēls faktiski nepakļaujas Tēvam, bet tikai uzņēmās šo lomu (pakļaušanos) cilvēces izpiršanai. Pievērsiet uzmanību piezīmei ka "visām trim personām ir vienāda būtība". Tas ir ļoti svarīgi. Šī ir ortodoksālās trīsvienības galvenā pazīme.

Hjūzs turpina: ... - "Trīs Personas vienādi piemīt Dieva pilnībai. Katra Personība pati par sevi ir Dievs un Kungs, un katrā Personībā citas dievišķās Personības pastāv nedalāmā vienībā, kaut arī bez personību sajaukšanas. Katras personas darbība reālajā nozīmē ir visu trīs darbība." (turpat)

Šeit ir teikts, ka visi trīs šajā trīsvienībā atrodas viens otra iekšienē. Ievērojiet arī piezīmi par triju "neatdalāmo vienotību". Šī vienotība ir tāda pati kā viena viela vai būtība vai viena (trīsvienīgā) Dieva būtne (skat. Iepriekš). Anti-trinitārisma pārstāvji saka, ka tas ir viens no trīsvienības doktrīnas aspektiem, kas

mazina Evaņģēliju. Tas jau tika minēts iepriekš šajā pētījumā, un mēs pie tā atgriezīsimies vēlāk. Mēs arī iepriekš redzējām, ka tāda ir SDA ticības apliecība šodien (skat. Ekehardt Müller, Bībeles pētījumu institūta Reflections newsletter, 2008. gada jūlijs).

Mūsu pionieri patiesi ticēja Dieva vienotībai, bet ne tā, kā tas izteikts Trīsvienības doktrīnas galējībās. Šī vienotība bija tāda pati kā Samuela Spīrsa rakstā, par kura runāts ceturtajā nodaļā. Rakstu var izlasīt šeit.

[http://theprophetstillspeaks.co.uk/Articles\(others\)/Speararticle.pdf](http://theprophetstillspeaks.co.uk/Articles(others)/Speararticle.pdf)

Kā redzams no šiem pētījumiem, ja tiek uzskatīts, ka Dēls (vai otra Dieva persona, kā pašreizējā SDA viņu sauc) ir dzimis no Tēva kaut kad mūžībā (neatkarīgi no tā, cik sen pagātnē), tad trīsvienības aizstāvji teiks, ka tas neatspoguļo Viņa pilnīgo un absolūto dievību (vai dievišķumu).

Viņi, tāpat kā L. Frūms savā grāmatā "Movement of Destiny", spriedīs, ka: ... - "No stingra trinitārā viedokļa Kristus mūžīgāirmspastāvēšana ir absolūti būtiska Viņa dievišķībai. Pašeksistence nepieļauj izcelsmes vai izcelšanās norādes. Ja mūžībā bija kāds brīdis, kad Kristus cēlās no Tēva, tas nozīmē, ka Viņam bija sākums un Viņš bija nepilnīga Dievība - lai cik tālu "mūžības dienās" tas varētu būt noticis." (Leroy Froome, Movement of Destiny, (Liktenīgā Kustība) 292. lpp., Retrospektīvs skatījums uz Vagonera ziņojumu no Mineapoles - Nr. 2)

Šeit tiek izmantota cilvēka loģika, nevis Raksti. Šeit jāatzīmē vēl viens punkts. Hjūzs teica: ... - "Tāpat vārds "persona" netika izmantots pilnā mūsdienu nozīmē. Bet tas nenozīmē, ka šim terminam nevajadzētu būt personīgai nozīmei." (H. Maldvins Hjūzs, M. A., D.D. kristīgie fondi, Ievads kristīgajā doktrīnā, 141. lpp., Ceturtais izdevums, 1933. gada jūlijs)

Šīs domas mēs apskatīsim tagad, jo tās ir ļoti svarīgas Trīsvienības teoloģijā.

Ir Persona vai nav Persona.

Interesanti atzīmēt, ka ir trīsvienību atbalstoši teologi, kuri saka, ka personības terminoloģija (kā trīs personas vienā nedalāmā substancē vai būtībā) var radīt nepareizu iespaidu. Viņi to saka, jo tas varētu veicināt domu, ka šie trīs ir atsevišķi indivīdi, piemēram, kā jūs un es, kuri var pastāvēt neatkarīgi viens no otra. Tas liek domāt, ka ortodoksālais trinitārisms ir kaut kas tāds, kurā noteikti nav trīs dievišķās personības tādā nozīmē (tas nozīmē tādus indivīdus kā jūs un es) un nevar tādus būt (tas ir, pastāvēt neatkarīgi viens no otra). (Skat. Iepriekš Maldvins Hjūzs. Millards J. Ēriksons,)

Viņš vēl teica: ... - "Trīsvienība ir trīs personību kopiena, trīs apziņas centri, kas pastāv un vienmēr pastāvējuši savienībā viens ar otru un atkarīgi viens no otra. Katra persona savā dzīvē ir atkarīga viena no otras. Viņi ir apvienoti savā dzīvē tik ciešās attiecībās, ka katrs apzinās to, ko zina otrs. Viņiem nekad nav bijusi nekāda iepriekšēja neatkarīga eksistence, un tādu nebūs un nevar būt arī tagad vai nākotnē. Katrs viens ir vajadzīgs otram un Trīsvienības dzīvei." (Millards J. Ēriksons, Dievs trīs personās, 331. lpp., 1995)

Kā redzams šeit, tiek teikts, ka visām trim "personām" pastāvēšana ir nepieciešama viena otrai. Atkal, tas ir gandrīz tas pats, ko teica Ekehardt Müller (sk. Iepriekš), un tomēr nav tieši tas pats. Viņš atbalstīja SDA Dieva trīsvienības izpratni: .. - "Katra Dievišķā persona pēc dabas un būtības ir Dievs, un katrā no tām mājā dievības pilnība. Bet vienlaicīgi, katra Dieva persona ir nesaraujami saistīta ar pārējām divām." (Ekehardt Müller, Bībeles pētījumu institūts, Reflections Fact Sheet, 2008. gada jūlijs, 9. lpp., "Raksti ir piemēroti, - Bībeles pētījums")

Vēl viens iemesls, kāpēc neizmanto vārdu "persona" (kā to dara trīsvienības aizstāvji), ir tāpēc, ka šos "trīs" trīsvienībā nevajadzētu uztvert, tāpat kā jūs un mani, kur katram no mums ir atšķirīgs domāšanas veids. Šeit teikts, ka trīsvienības aizstāvji noraida tādu iespēju, jo katram no šiem "trim" domāšanas veids vienmēr ir absolūtā saskaņā ar pārējiem diviem. Citiem vārdiem sakot, katrs "trešais" nekad nevar domāt savādāk vai pretrunā ar pārējiem diviem. Trinitāristi uzskata, ka jebkurš no "trim" var domāt un darīt tikai to ko pārējie divi. Šajā ziņā neviens no "trim" nevar rīkoties atsevišķi vai neatkarīgi no pārējiem diviem. Tas ir viens no iemesliem, kāpēc trīsvienības aizstāvji apgalvo, ka labāk nevajadzētu šos "trīs" uzskatīt par tādiem indivīdiem kā jūs un es.

Ņemot vērā šo pamatojumu, daži Trīsvienības teologi stingri iesaka, ka šo "trīs" raksturošanai labāk būtu neizmanto terminus "persona" vai "personība", bet daudz ieteicamāk būtu lietot terminus "hipostāze" vai "personiskā atšķirība". Tāpēc dažreiz tiek teikts, ka trīs hipostāzes vai trīs personiskas atšķirības vienā

nedalāmā substancē veido Dieva būtņi (vienu būtņi). Tas ir skaidrots, lai neizmantotu ideju, ka ir trīs Dieva personas, vismaz tādas personas kā jūs un es.

Personības nozīme.

Trinitārā nozīmē personības nozīme ir izskaidrota grāmatā ar nosaukumu "Kristīgā mācība". Dž. Veils to uzrakstīja 1941. gadā. Tajā ir virkne lekciju, kuras viņš lasīja Kembridžas Universitātes studentiem. Tas notika 1940. gadā. Nodaļā, kuru viņš sauc par "Mysterium Christi", viņš saka: ... - "Mūsu nesenis jautājums ir izšķirošs: kāda ir Personas nozīme Trīsvienības doktrīnā? Atbilde ir tāda, ka tas nenozīmē to, ko mēs domājam ar vārdu "Persona". Ja jūs pārveidojat Trīs, kas veido Trīsvienību, par trim priekšmetiem, Triteisms ir neizbēgams. Grieķu sentēvi centās darīt visu iespējamo, lai izvairītos no šīs nepareizās interpretācijas." (J.S. Weil, *Christian Doctrine*, 118. lpp., *Mysterium Christi*, 1941)

Triteisms ir ticība trim dieviem, nevis vienam Dievam trijās personiskajās atšķirībās, kā tas ir doktrīnā par trīsvienību. Tad Dž. Veils paskaidrojuma veidā piebilst: ... - "Pēc doktora "Prestige" domām, baznīcas sentēviem Trīsvienības doktrīna nozīmē, ka Dievs ir "viens priekšmets sevī un trīs priekšmeti uz sevi". Vienīgajā Dievā, kuru mēs pielūdzam, ir "trīs dievišķās apziņas" dievišķie orgāni, bet viens dievišķās pašapziņas centrs. Tas ir, kā redzēts un domāts, Dievs ir trīs; kā redzēt un domāt, viņš ir viens." (Turpat)

Citiem vārdiem sakot, Dievs ir viens pats sev, bet ir zināms, ka Viņš ir kā trīs. Reliģijas enciklopēdijā ir teikts, ka trinitārajiem teologiem ir jākoncentrējas uz vairākām jomām: ... - "Ceturtkārt, runāšana par Dievu kā "trim personām" vienmēr ir bijusi problemātiska un paliek nemainīga arī šodien. Mūsdienu izteiksmē "persona (personība)" nozīmē "individuālo apziņas centru." (Reliģijas enciklopēdija, *Trīsvienība*, 15. sējums, 57. lpp., 1987)

... - "Lai izvairītos no triteistiskām sekām, kad Dievā tiek izvirzītas trīs personas, ir atkārtoti jāuzsver personas relatīvais raksturs vai nozīme attiecībās "vienam pret pārējiem"." (Turpat)

Attiecībā uz "personības" jēdzienu Alfrēds Pasks savā grāmatā "Pieēja kristīgajai doktrīnai" saka, ka Trīsvienības doktrīnā papildu grūtības sagādāja tas, ka daži teologi rakstīja latīņu valodā, bet citi grieķu valodā: ... - "Vēl viena grūtība radās, kad vārdi bija jātulko no vienas valodas uz otru, jo daži teologi rakstīja latīņu valodā, bet citi grieķu valodā. Precīzu ekvivalentu nebija. Tas jo īpaši attiecas uz latīņu vārdu "persona" (personība), kas tika izmantots, lai apzīmētu katru no trim Dievībā." (Alfrēds H. S. Pasks. *Pieēja kristīgajai doktrīnai, rediģējis Grēvils P. Luiss, BA, BD.*, 149. lpp. "Dievs ir Svētā Trīsvienība")

Ievērojiet terminu "Dievība". Tas liek vārdam "Dievība" izskatīties apmēram tāpat kā vārdam "trīsvienība". Lieta ir tāda, ka šie divi vārdi pat nav līdzīgi. Vārds "Dievība", kas tulkots KJV (*Ap. D. 17:29, Rom. 1:20 un Kol. 2: 9*), nozīmē atsaukšanos uz dievišķumu, taču ideju par "trīs vienā", kā arī vārdu "trīsvienība", tas neiekļauj. Arī Elenas Vaitas rakstos es nekad neesmu atradis nevienu rakstvietu, kur viņa izmantotu terminu "Dievība". Viss, ko es varu atrast, ir tas, kur viņa izmanto domu par "dievību" kā par tās "dievišķumu". Mēs to atgādināsim dažās nākamajās nodaļās.

Alfrēds Pasks turpina: ... - "Vārds, ko grieķu valodā runājošie teologi izmantoja kā vistuvāko ekvivalentu vārdam "persona", bija "hipostāze", taču tas nenozīmē to pašu. Neskaidrības saasinājās, kad "persona" tika tulkota angļu valodā kā "persona"; un tas pasliktinājās apmēram pēdējo simts gadu laikā, pie tam "cilvēka personības" izpētes rezultātā ir mainījusies vārda "personība" nozīme pat mūsu pašu (angļu) valodā. ... Tā visa rezultāts ir tāds, ka, runājot par "vienu Dievu trīs personās" šodien, ideja, kas lielākajai daļai no mums ir prātā, sakot "persona", dziļi satrauktu kristiešus, kas pulcējās Halkedonas koncilā. Dievs noteikti ir personisks neatkarīgi no tā, vai pravieši kaut reiz ir tikušies ar Viņu, vai mācekļi satikās Kapernaumā vai Vasarsvētku dienā ar Viņu, vai pat arī mēs paši būtu tikušies. Bet vārds "personība" mums visiem nozīmēs pieņemumu par atsevišķu, neatkarīgu esamību, no kuras 5.gs. teologi centās izvairīties, runājot par Dievu Viņa trīsvienībā." (Turpat, 149.–150. lpp.)

Ievērojiet problēmu ar vārdu "personība". Tiek teikts, ka tas nozīmē "neatkarīgu esamību". Alfrēds Pasks secinājumā par vārdu "personība" (un par frāzes "Dievība" pielietojumu): ... - "Patiesībā varētu šķist, ka mūsu valodā nav labāka vārda kā "personība", ar kuru mēs varētu godināt visu, ko caur Kristu zinām par Trīsvienību Dievībā; taču mums vienmēr ir skaidri jāpasaka, ka, sakot "Viena dievišķā daba - trīs personas", mēs nedomājam, ka Dievs ir "trīs personas", kā tas nebija domāts gan "Jaunajā Derībā", gan arī pie Sentēviem. Galu galā mūsu limitētā valoda ir tā, kas mums varētu traucēt. Mēs cenšamies izteikt to, kas ir ārpus

cilvēciskas izpratnes - kaut arī ar Atklājošā Dieva žēlastību Viņš kļuva atpazīstams ar Kristus cilvēcīgo pieredzi un arī izzināms Garā mūsu šodienas pārdzīvojumos." (turpat, 150. lpp)

Kā redzams šeit, "trīs" trīsvienībā, pēc ortodoksālo trinitāristu domām, nav "trīs" atsevišķas personas. Alfrēds Paskis arī saka, ka Jaunās Derības autori nekad nedomāja neko tādu. Šis ir standarta ortodoksālo (pareizticīgo) diskusija par Trīsvienību. Atkal ņemiet vērā frāzi "Dievība".

Principā iepriekš teiktais neatšķiras no Kalvina Bollmana (1853-1943) teiktā. Tas bija tad, kad 1930. gadā kā "Review and Herald" redaktora palīgs viņš rakstīja: ... - "Mēs esam pārāk noskaņoti domāt par trim bezgalīgām Dievības personām, domājot kā par trim "ierobežotām" būtnēm, kas cieši sadarbojas savā starpā. lai sasniegtu izvēlēto mērķi. Bet Tēvs, Dēls un Svētais Gars, kaut arī nav viena persona trīs dažādās izpausmēs, - un kā Sabelijs mācīja 2.gs. par trim personām vienā Dievībā, kurām piemīt viena griba, viens prāts, mūžīgs un neatņemams pēc būtības, rakstura un mērķa, - tomēr tie ir nedalāmi." (Kalvins P. Bollmans, The Review and Herald, 1930. gada 6. februāris, atbildēti uz Bībeles jautājumiem)

Šķiet, ka K.Bollmans nebija ļoti priecīgs par tādu attieksmi pret trim Dieva personām, ar kādu mēs izturamies pret cilvēkiem, kuru domas attiecīgi var krietni vien atšķirties. Izskatās arī, ka K.Bollmans savulaik ir bijis anti-trinitārists. Es to saku viņa izteikumu dēļ 1919. gada Bībeles konferencē. Mēs to ņemsim vērā 35. un 36. nodaļās. Ņemiet vērā, ka viņš šeit runā par trim personām, ka tās savā vienotībā ir "nedalāmas". Un nu šeit sāk iebilst anti-trinitāristi. Viņi saka, ka tieši tāds skatījums iznīcina Evaņģēliju. Kāpēc tas tā ir, mēs redzēsim vēlāk.

Ir arī interesanti atgādināt vēl par to, ko mēs atzīmējam iepriekšējā nodaļā. Atcerēsimies ko žurnāla "Ministry" rakstā ar nosaukumu "Ko mēs varam uzzināt par Svēto Trīsvienību" rakstīja R. M. Džonsons (tas notika pēc tam, kad viņš teica, ka ir viens Dievs trīs personās): ... - "Pirmais fakts jau ir atzīmēts. Dievam ir viena būtība, bet trīs dažādas personības (skat. Jāņa 10:30; 14:16, 17; 17: 5, 11, 21, 22, 23). Labāk neteikt "trīs personas"; šāds formulējums nav balstīts uz Rakstiem, to neatbalsta Praviešu gars un tas noniecina "dievību"." (R. M. Džonsons, "Ministry", 1964. gada novembris, "Ko mēs varam zināt par Svēto Trīsvienību?")

Ne katrs SDA piekristu šī pamatojuma sekām, it īpaši anti-trinitāristi. Kā redzams, daudz kas no tā, ko esam lasījuši šajos citātos trīsvienības atbalstam, ir diezgan filozofisks.

Trīsvienības Dievs – ir bez ķermeņa vai bez tā daļām vai, kā alternatīva, nav tādas formas kā mums.

Ortodoksālais trinitārisms mēdz uzskatīt sava Dieva Trīsvienības vienotību tādu, kurai nav ķermeņa vai tā daļu. Varbūt daži pat jautātu, kā izskatītos, ja Viņiem tādas tomēr būtu. Metodistu Draudzes kārtības grāmatā rakstīts šādi (Svētās Trīsvienības 1. pants): ... - "Ir tikai viens mūžīgs dzīvs un patiess Dievs, bez ķermeņa un daļām, ar neierobežotu spēku, gudrību un labestību; Visu redzamo un neredzamo veidotājs un glabātājs. Un šis Dievības vienībā ir trīs personas, kas sastāv no vienas substances, spēka un mūžības - Tēvs, Dēls un Svētais Gars." (Draudzes kārtības grāmata, 1992)

Pēc Metodisma domām, Dieva Trīsvienībai nav "materiālās racionālās būtnes", tā var izskatīties pēc kaut kā līdzīga nebūtībai, bet tomēr Tā saka, ka visas trīs personības ir "no vienas substances". Tas vedina uz jautājumu, kas ir šī substance. Tas būs redzams vēlāk. To raksturo arī 4. pants (Par Svēto Garu): ... - "Svētais Gars, kas nāk no Tēva un Dēla, kā viena būtība, varenība un godība ar Tēvu un Dēlu, ir patiess un mūžīgs Dievs." (Turpat)

Šeit atkal mēs varam redzēt ortodoksālās Trīsvienības doktrīnas izpausmes, taču šķiet, ka pašreizējie SDA ir atšķirīgi. Viņu paustajā teoloģijā viņu trīsvienības Dievs patiešām ir ar sava veida formu.

SDA teoloģijas ceļvedī Fernando Kanale rakstīja pašreizējo SDA Dieva skaidrojumu. Viņš rakstīja par Dieva veidolu: ... - "Viņš [Dievs] pats par sevi ir reāls un tam ir forma, tomēr šī dievišķā realitāte un forma pilnībā pārsniedz realitāti, ko spētu izprast pat augstākās saprātīgās būtnes." (Fernando L. Canale, SDA teoloģijas rokasgrāmata, Septītās dienas Adventistu enciklopēdija, 12. sējums, 113. lpp., "Dieva mācība")

Saskaņā ar šo pamatojumu Trīsvienības Dievam ir forma, bet cilvēka izpratne to pat nevar iedomāties. Tomēr jājautā - sakot, ka tas pat pārsniedza "augstāko saprātīgo būtņu izpratni" - vai F.Kanale šeit domāja tādas debesu būtnes kā eņģeļi? Ja tā, rodas daudzi jautājumi. Tas ir tāpēc, ka Jēzus patiešām teica, ka Debesu eņģeļi uzlūko Viņa Tēva seju (Mateja 18:10).

Tieši pirms šī pēdējā paziņojuma F.Kanale paskaidroja, ka, lai arī Dievs var izpildīt uzdevumus tāpat kā tos darāt jūs un es, viņam nav tādu ķermeņa locekļu (roku utt.) kā mums. Viņš saka: ... - "Tikai Dievs var izmantot analogijas, lai atklātu sevi, neizmantojot tukšus pieņēmumus. Dažas Dieva veiktās analogijas sauc par "antropomorfismiem", tas ir, tās piedēvē Dievam tādas raksturīgas īpašības, kas pieder cilvēkiem." (Turpat)

Viņš paskaidro (ņemiet vērā, ka "antropomorfismi" piedēvē cilvēka īpašības kādam vai kaut kam, kas nav cilvēks): ... - "Bībeles antropomorfismos Dievs parāda, kas viņš ir un ko viņš var darīt, ņemot vērā cilvēku realitāti. Piemēram, kad Dievs saka, ka Viņam ir roka (2. Mozus 15:17; Psalmi 89:14), tad tas nenozīmē, ka Viņam noteikti vai nepārprotami ir tas, ko mēs saucam par roku. Šis izteiciens nozīmē, ka Dieva realitāte spēj paveikt visu, ko spēj cilvēka roka, un bezgalīgi vairāk." (Turpat)

... - "Mēs nevaram iedomāties vai iztēloties patieso Dieva realitātes struktūru, kas ļauj Viņam veikt šīs darbības. Tomēr analogijas valoda mums atklāj Dieva esamības un viņa dievišķo spēju aspektus, vienlaikus sargājot viņa dievišķās dabas noslēpumus". (Turpat)

Ja šis viens Dievs ir trīs personu savienība vienā nedalāmā substancē, kā tas ir doktrīnā par trīsvienību, tad mums jāpiekrīt, ka ir ļoti grūti "iedomāties Viņa būtības faktisko struktūru". Protams, jūs nevarat teikt, ka Viņš ir līdzīgs mums vai otrādi. Tas nozīmētu, ka Viņam (Trīsvienības Dievam) ir jādod skaidrojums, varbūt ka viņam ir citādāki ķermeņa locekļi nekā mums (pieņemot, ka Viņam ir forma, kā saka F.Kanale), vai jāsaka, ka Viņam vispār nav formas (piemēram, kā to skaidro Metodistu rokasgrāmata). Ja Dievu raksturo kā trīsvienību, tad šāds skaidrojums ir absolūti nepieciešams. Tomēr mūsu pionieriem šāds skaidrojums nekad nebija vajadzīgs.

Šeit ir kaut kas cits, kas patiešām ir ļoti svarīgi. Pašreizējā (2008.g.) SDA Dieva Trīsvienības interpretācijā, kā F.Kanale teica, kāpēc tad apstāties pie tā, sakot, ka šim "Trīsvienības Dievam" nav tikai rokas, tāpat kā mums. Citiem vārdiem sakot, kāpēc gan neteikt, ka Viņam nav tādu kāju kā mums, nav ķermeņa vai pat nav galvas, sejas, nav kakla vai plecu, kā mums? Šajā filozofiskajā polemikā mēs nevaram vienkārši teikt, ka Dievam nav tādas rokas kā mums. Tam nebūtu nekādas jēgas. Tātad, ja šim SDA "Trīsvienības Dievam" nav sejas, roku, kāju, ķermeņa utt., kā mums, tad kā Viņš izskatās? Atkal mēs varam tikai brīnīties par šādu filozofiju.

Jāatzīst, ka F.Kanales pamatojums, šķiet, ir tālu no tā, kādu ticības liecību mēs esam atraduši ar Praviešu Gara starpniecību. Tas ir, kad attiecībā uz cilvēka sākotnējo radīšanu pēc Dieva tēla Elena Vaita paskaidroja: ... - "Cilvēkam vajadzēja līdzināties Dievam ne tikai pēc ārējā izskata, bet arī raksturā. Vienīgi Kristus ir Tēva "patiesais attēls", (Ebr. 1:3) tomēr cilvēks tika radīts pēc Dieva līdzības." (Elena G. Vaita, *Sentēvi un pravieši*, 45. lpp., "Radīšana")

Par šo pašu tēmu viņa teica "Lielajā Cīņā": ... - "Iesākumā cilvēks tika radīts pēc Dieva līdzības ne vien raksturā, bet arī ārējā veidojumā un sejas vaibstos." (Elena Vaita, *Praviešu gars*, 4. sēj., 463. lpp. "Dieva ļaudis tiek atbrīvoti; sk. Lielā Cīņa, 644. lpp.)

Šī ir godīga saruna. Šeit nav vajadzīgi antropomorfismi. Elena Vaita šeit nerunāja par Dievu kā būtni trīsvienību. Viņa uzskatīja Viņu par personisku būtni, tāpat kā viņa uzskatīja Dēlu par personisku būtni. Viņa nekad nav aprakstījusi Dievu tā, kā to dara pašreizējie SDA trīsvienības piekritēji. Elena Vaita Dievu uzskatīja par Tēvu. Ņemiet vērā, ka viņa lieto izteicienu "līdzība". Pats par sevi saprotams (pamatotu iemeslu dēļ), ka neviens negaida, ka Dievs būs tieši tāds pats kā mēs visos mūsu cilvēciskās anatomijas aspektos, bet saskaņā ar to, kas mums ir teikts Svētajos Rakstos un arī caur Praviešu Garu, tomēr jābūt zināmai "ārējai līdzībai".

Ja jūs klausāties F.Kanales pamatojumu, tad es nesaprotu, kā mēs varam domāt tik plašā nozīmē. Viljams Haidis (SDA kalpotājs, kurš deva lielu ieguldījumu SDA enciklopēdijā) citēja Elenas Vaitas pēdējo paziņojumu savā disertācijā par "dievību".

Viņš teica: ... - "Ebreji un arābi īpaši noliedz, ka Dievam būtu kāda forma vai īpatnība. Visas atsauces uz Dieva ausīm, acīm un rokām sauc par antropomorfismiem, kuriem nav realitātes." (Viljams Haidis, *SDA Teoloģija, Dievība, 1965*)

Ar pašreizējiem uzskatiem, ka Dievs ir trīsvienība, kas nozīmē būtni trīs-vienā, SDA ir jābūt ļoti uzmanīgiem, lai viņi nepadarītu Dievu par tādu, kam nav realitātes. Es to saku tāpēc, ka, kāds gan izskatītos šis Dievs trīsvienā? Noteikti ne kā mēs.

Šeit mums jāatceras, ka, runājot par Dievu kā trīsvienību, mēs domājam nevis Tēvu, Dēlu vai Svēto Garu, bet gan visu trīs šo dievišķo personību apvienoto vienotību Dievā. Kā teikts mūsu galvenajos uzskatos (kā jau iepriekš minējām): ... - "Ir viens Dievs: Tēvs, Dēls un Svētais Gars – trīs mūžīgu Personu savienība." (SDA ticība ... Bībeles 28 pamatmācību izklāsts, 2.punkts.).

Turpinājumā par šo pašu trīskārtīgo Dievu tiek sacīts: ... - "Dievs ir nemirstīgs, visspēcīgs, visu zinošs, pāri visam un vienmēr klātesošs. Viņš ir bezgalīgs, cilvēka prātam neaptverams, tomēr iepazīstams, pateicoties Viņa pašatklāsmei. Dievs, kurš ir mīlestība, ir mūžīgi cienīgs, lai Viņu godātu, pielūgtu un Tam kalpotu visa radība." (SDA ticība ... Bībeles 28 pamatmācību izklāsts, 2.punkts.).

Ievērojiet vārda "Viņš" lietošanu šajā pamata ticībā. Tas runā par Trīsvienības Dievu trīs-vienā kā par vienu personīgu būtni. Šis nav Tēva, Dēla un Svētā Gara atsevišķo personu apraksts. Viņus kā individuus apraksta trešajā, ceturtajā un piektajā ticības punktā. Otrajā ticības (2.) punktā, to izskaidro kā trīsvienīgā (trīskāršā) Dieva trīsvienību. Tātad, kā izskatās šis Dievs trīs-vienā? Vai nav pārsteidzoši, ka tagad mēs esam spiesti runāt par "antropomorfismiem".

1977. gadā - arī atbildot uz jautājumu par to, ko SDA mācīja par Trīsvienību - Dons Neufelds runāja par ticības apstiprināšanu mūsu draudzes vadībai (ņemiet vērā, ka tas notika 1977. gadā, pirms tika formulēts mūsu pašreizējais ticības apliecinājums): ... - "Jāatzīmē, ka šis apgalvojums neko nepasaka par to, vai "Dievības" locekļiem ir fiziska vai materiāla uzbūve. Adventisti atturas no spekulatīviem apgalvojumiem par šo Dieva dabas aspektu. Runājot par Viņu, viņi uzsver tādas Viņa atribūtus kā personība, pašeksistence, pārākums, nemainīgums, visatziņa, visuresamība, visvarenība, svētums un mīlestība. Ir taisnība, ka Bībelē Dievs tiek attēlots kā tāds, kam ir ausis (Ps. 17:6), nāsis (2. Sam. 22:9), mute (5. Moz. 8:3), roka (Dan. 9:9), kājas (Nah.1:3), bet tos parasti uzskata par antropomorfismiem, tas ir, izteicieniem, kas piedēvē cilvēka īpašības Dievam. Tiek apgalvots, ka tie ir mēģinājumi palīdzēt cilvēkiem saprast Dievu, kurš ir daudz augstāks par viņiem." (Dons F. Neufelds, The Review and Herald, 1977. gada 6. oktobris, Bībeles jautājumi ir atbildēti)

Tas ir aptuveni tas pats, ko teica F.Kanale. Pēdējais teikums ir ļoti interesants. Kurš tad šeit mēģina aprakstīt Dievu, izmantojot cilvēka īpašības? Pēc Neufelda teiktā, tie ir Bībeles autori, jo viņi ir Dieva iedvesmoti, bet patiesībā, vai tad tas nav pats Dievs, kas to mēģina izdarīt caur Bībeles autoriem?

Filozofiskais pamatojums.

Kā atzīst lielākā daļa teologu, šo trīsvienības formulu (Dieva trīsvienības jēdzienu) nevar atrast Rakstos. Tāpēc ceturtajā gadsimtā, kad tika mēģināts noteikt attiecības, kādas pastāv starp Tēvu, Dēlu un Svēto Garu, tā rezultātā galu galā tika formulēta trīsvienības doktrīna, un lai to paveiktu tika izmantotas spekulācijas vai, kā lielākā daļa apgalvo, intelektuālā filozofija (galvenokārt grieķu filozofija). Kā teica J.W.C. Wands, kurš savulaik bija Londonas bīskaps, arī Brisbenas arhibīskaps (šeit viņš atsaucās uz faktu, ka Nīkajas ticības apliecinājumā tika izmantots Bībelei neatbilstošs vārds "Hoomosious", lai apzīmētu, ka Dievs Tēvs un Kristus bija viena un tā pati substance): ... - "Bieži tiek atzīmēts, ka līdz ar Nīkajas koncilu kristietība iegāja jaunā attīstības posmā. Tagad tā bija oficiāli saistīta ar helēnistisko filozofiju. Metafizika tika ieviesta, lai palīdzētu reliģiskajai ticībai, un autoritatīvajā formulā tika uzskatīts par nepieciešamu izmantot pagānismā izdomātu terminoloģiju." (J.W.C. Wand, DD, Agrīnās baznīcas vēsture līdz mūsu ēras 500. gadam, 159. lpp., Āriānisma progress)

Pēc daudzu teologu uzskatiem trīsvienības formulēšana bija darbs, kuru Dievs atstāja "lai to paveiktu draudze". Kā teica Maldvins Hjūzs (skat. Ceturto sadaļu), "Baznīca tika dievišķi vadīta tās veidošanā." (H. Maldvins Hjūzs, M. A., D. D. kristīgie fondi, Ievads kristīgajā doktrīnā, 141. lpp., 4. izdevums, 1933. gada jūlijs)

Runājot par Trīsvienības doktrīnas faktisko formulējumu, J.S.Vails pilnīgi pareizi norāda, ka: ... - "Kristīgā doma, balstoties uz Jaunās Derības datiem un izmantojot grieķu filozofiju kā instrumentu, izveidoja Trīsvienīgo Vienotības doktrīnu. Dievībā tā atzina nevis vienu vai trīs personas, bet gan personu vienotību, kas mūžīgi pastāv trīs nemainīgos veidos vai funkcijās." (J.S. Weil, Christian Doctrine, 118. lpp., Mysterium Christi, 1941).

Nākas atzīt, ka tieši "grieķu filozofija" sākotnēji palīdzēja formulēt Trīsvienības doktrīnu. Tas ir neapstrīdams fakts. Atkal tiek izmantota frāze "Dievība", kas liek terminam "Dievība" nozīmēt to pašu ko termins "Trīsvienība".

Mūsdienu SDA teoloģija.

Pašreizējā SDA teoloģijā, kuru arī pielieto dažādas evaņģēliskās konfesijas, Tēvs, Dēls un Svētais Gars katrs pats par sevi tiek uzskatīti kā par atsevišķām personībām. Mēdz teikt arī, ka tas, par kuru runā kā par Dēlu, patiesībā nemaz nav Dēls, un viņa pirmseksistence nav jāuztver kā reāla, un tas nozīmē tikai to, ka Viņš uzņēmās šo lomu Pestīšanas plānā. Mūsdienu SDA teoloģija saka, ka tas notiek tāpēc, ka pretēji ortodoksālajai Trīsvienības doktrīnai šī Trīsvienības otrā persona nav dzimusi no Tēva (izcēlusies no), un tāpēc tas nozīmē, ka Viņš nav paties Dieva Dēls. Tā vietā viņi saka ka jēdzienus "Tēvs" un "Dēls" Dievs lieto (Svētajos Rakstos) tikai tāpēc, lai palīdzētu cilvēkiem saprast šo divu dievišķo būtņu savstarpējo tuvību.

Aptuveni to pašu saka par Tēvu. Pašreizējā SDA teoloģija apgalvo, ka tā kā Tas, kuru sauc par Dēlu, nerodas (faktiski nav dēls) no Tā, kuru mēs saucam par Tēvu, tad Tas patiesībā nav Tēvs, tāpēc Viņš, tāpat kā Dēls, ir tikai nolēmis uzņemties Viņa Tēva lomu cilvēces glābšanas plāna realizācijas laikā. Citiem vārdiem sakot, saskaņā ar pašreizējo SDA teoloģiju šie divi dievišķie varoņi patiesībā nav tēvs vai dēls, bet cilvēces izpiršanas labad viņi šādi darbojas ([spēlē teātri](#)).

Šis pamatojums neatbilst mūsu SDA Pionieru (ieskaitot Eleni Vaitu) uzskatiem un arī šī pētījuma autora uzskatiem. Tāpat kā Pionieri, viņš tic, ka Kristus savā pirmseksistencē patiešām ir Dieva Dēls, kas nozīmē, ka Viņš ir dzimis (izcelsme no) Tēva, kurš tiešām patiesībā ir Tēvs. Pētījuma autors to apgalvo, sakot, ka, ja būtu tā kā to apgalvo pašreizējā SDA teoloģija, Kristus nevarētu būt patiesais Dievs. Jeb citiem vārdiem sakot, **tieši Dēla piedzimšana no Dieva Tēva** ir vissvarīgākais nosacījums tam, lai ticētu, ka **Dēls ir pats Dievs**. Tāpēc viņš tic, kas Kristus eksistēja kā Dēls vēl pirms viss tika radīts.

Tā kā pašreizējo SDA teoloģijas pamatu skaidrojums padarītu šo nodaļu pārāk garu, mēs to detalizēti aplūkosim nākamajā nodaļā. Tāpēc šobrīd mēs noslēgumā vēlreiz atkārtosim vienu svarīgu atziņu.

Katrs ir vesela substance.

Pirms mēs aizveram šo sadaļu, kas, manuprāt, bija diezgan ilga un arī ļoti sarežģīta, jāpiemin vēl viena atziņa. Fakts ir tāds, ka šīm trim hipostāzēm vai trim personīgajām atšķirībām (kuras parasti sauc par trim personībām) saskaņā ar Trinitārā pamatojuma būtību, nav tā, ka katrai pienāktos tikai viena trešdaļa substances. Drīzāk viņi saka, ka katram no viņiem pilnīgi (pilnībā) ir sava eksistence. Tāpēc tiek teikts, ka šie trīs atrodas viens otrā ([skatīt iepriekš](#)). Tāpēc trīs joslu sektoru diagramma, ko bieži izmanto kā Dieva trīsvienības ilustrāciju, var būt maldinoša. Citiem vārdiem sakot, trinitārisma katrs indivīds ir veselums. Substance nav skaldāma. Tas nozīmē, ka to nevar sadalīt vai sagriezt trīs daļās. Tas jāatcerās, jo tas ir ļoti svarīgi mūsu pētījumiem.

Neskatoties uz to, ka Rakstos nav pierādījumu par šāda veida vienotību, trinitārie teologi apgalvo, ka viņu koncepcija par Dievu trīs-vienā ir galīgais secinājums no visa, ko Svētie Raksti atklāj attiecībā uz trim Dieva personībām. Tomēr viņiem nākas arī atzīties, ka šī ir mākslīga, cilvēku radīta, formula, kurā tiek izmantoti Svēto Rakstu motīvi un cilvēciski pieņēmumi (cilvēku filozofija) Viņi mēdz teikt, kā to darīja iepriekš Maldvins Hjūzs, ka Svēto Rakstu liecība izaicina, kā vienīgo iespējamo variantu, viņus formulēt vai nu šādu mācību, vai arī pieņemt triteismu (trīs dievus).

Mans personīgais viedoklis, kurš ir nemainīgs, un kuru atbalsta Praviešu gars, ir tāds, ka Rakstos Dievs nekad netiek attēlots kā salikta vienība, bet vienmēr tiek attēlots kā indivīds, personiska būtne un šajā gadījumā tas pilnīgi atšķiras no tā kā Viņš ir aprakstīts trīsvienības formulā.

Arī par Kristu vienmēr runā kā par atsevišķu personu, kurš, lai arī tiek attēlots atsevišķi no Dieva, pēc būtības tiek uzskatīts par Dievu. Daži apgalvo, ka, tā kā Svētais Gars izpilda tādas darbības, kuras parastai personai nekad nav novērotas, ir apšaubāmi, ka Viņu varētu saukt par personu, vismaz ne tieši tādu pašu kā Dievs un Kristus, kurus mēs uzskatām par personām. Mēs to redzēsīm aizvien vairāk, progresējot, šī pētījuma gaitā.

Kā izvairīties no neskaidrībām.

Var gadīties, ka šajā brīdī jūs jutīsieties apmulsis. Tāpēc mums jāatceras, kas tika teikts pirmajā nodaļā par līdzsvara saglabāšanu šajās debatēs. Mēs tur atzīmējām, ka 1905. gadā vispārējās konferences sesijā Elena Vaita delegātiem sacīja šos vārdus: ... - "Cilvēki var Dievu interpretēt savā veidā, bet cilvēka prāts nespēj viņu saprast. Mēs nespējam atrisināt šo problēmu. Neļaujiet aprobežotai personai mēģināt interpretēt Jehovu. Neļaujiet nevienam aizrauties ar spekulācijām par Viņa raksturu. Šeit klusēšana ir daļrunība.

Visuzinošais stāv pāri jebkādam argumentācijām. " (Ellen G. White, Review & Herald. 1905. gada 1. jūnijs, "Darbs Vašingtonā", sk. Arī Liecības Draudzei 8. sējums, 279. lpp.).

Viņa precizējot piebilda: ... - "Kristus ir viens ar Tēvu, bet Kristus un Dievs ir divas atšķirīgas personas." (Turpat)

Kamēr mēs par to neaizmirsīsim, mēs spēsim uzturēt pareizo līdzsvaru šajās debatēs par trīsvienību. Tāpēc jāuzsver, ka Trīsvienības doktrīna, kā to apgalvoja Maldivs Hjūzs, ir "ar spekulatīvu uzbūvi" (skat. 4. nodaļu), kas arī, kā jau iepriekš teica J.S. Vails, tika formulēta "izmantojot grieķu filozofiju kā instrumentu".

Tagad mums jāpāriet uz septīto nodaļu. Šeit mēs redzēsim, ka šī Trīsvienības teoloģija ir dzimusi no divām 4. gadsimta ekumeniskajām padomēm.

Septītā nodaļa.

Konsili un ticības apliecības.

Turpinājums sekos ...